

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.09.10

**Inventaris van de archieven van het
Ministerie van Justitie: Stukken van
Van Tuyl van Serooskerken:
Verzameling Misstanden
Bewaringskampen; Proces te
Neurenberg, 1945-1951**

Versie: 23-05-2024

J.H. Kompagnie

Nationaal Archief, Den Haag 2002

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	7
Openbaarheidsbeperkingen.....	7
Beperkingen aan het gebruik.....	7
Materiële beperkingen.....	7
Aanvraaginstructie.....	7
Citeerinstructie.....	7
Archiefvorming.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Verwante archieven.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Justitie: Stukken Van Tuyll van Serooskerken: Verzameling Misstanden Bewaringskampen; Proces te Neurenberg

Periodisering:

archiefvorming: 1945-1951

oudste stuk - jongste stuk: 1945-1951

Archiefbloknummer:

J23907

Omvang:

20 inventarisnummer(s) ; 1,80 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands. Een klein gedeelte is gesteld in het Duits

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzonder handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Procureur-Fiscaal bij de Bijzondere Raad van Cassatie
Tuyll van Serooskerken, mr. A.M. baron van

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief afkomstig van A. M. van Tuyll van Serooskerken bevat het verzamelde materiaal van zijn onderzoek naar de misstanden in de bewaringskampen: literatuur, krantenknipsels, ingekomen brieven, (inspectie)-rapporten van de kampen, processen-verbaal van verhoren van gedetineerde Nederlandse en Duitse mannen en vrouwen. De gevallen die werden behandeld waren onder meer die van Arnold Meijer, Chr. Lindemans (de zaak-King Kong), ds. H.W. van der Vaart Smit en F. Weinreb. In zijn boek 'In plaats van bijtjesdag' was de jurist A.D. Belinfante zeer kritisch over het rapport en noemde het onderzoek 'een gemiste kans'.

In het archief bevindt zich een paar boeien en kettingen, waarmee een van de gedetineerden in het kamp 'De vergulde Hand' in Vlaardingen dag en nacht aan anderen geketend was.

Daarnaast bevindt zich in het archief ook enig materiaal over de behandeling van Nederlandse gedetineerden in de kampen van het Derde Rijk en de

processen van Neurenberg en Tokio.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden slechts na toestemming van de directeur van het Nationaal Archief. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Justitie: Stukken Van Tuyll van Serooskerken: Verzameling Misstanden Bewaringskampen; Proces te Neurenberg, nummer toegang 2.09.10, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Justitie / Van Tuyll van Serooskerken, 2.09.10, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor onderzoek naar de bewaringskampen in het algemeen, zie: Inventaris van de archieven van het Directoraat-Generaal voor de Bijzondere Rechtspleging (1945-1952) met taakopvolgers en uitvoerende instanties (1945-1983) van het ministerie van Justitie. Zie toegang 2.09.08

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1 Rapporten over misstanden in de bewaringskampen voor politieke delinquenten.

A.D. Belinfante, In plaats van bijtjesdag (Assen 1978) 245: Uit een brief van 1 oktober 1949 van de Parlementaire Enquêtecommissie aan A.M. van Tuyll van Serooskerken: 'Hierbij heeft de Enquêtecommissie Regeringsbeleid 1940-1945 de eer ... U de opdracht te verstrekken een onderzoek in te stellen naar de misstanden, welke in de periode onmiddellijk na de bevrijding van ons land hebben bestaan in alle of bepaalde kampen voor politieke delinquenten. ...'. [Noot 99: PEC Va p. 480]; 246: 'Het verslag van de enquête zou publiekelijk uit de doeken moeten doen, wat er nu eigenlijk waar was van de geruchten omtrent de misstanden achter de tot 1946 zelfs voor de politie gesloten deuren van de bewaringskampen voor politieke delinquenten. Zelden is een kans zo gemist. Op 9 oktober biedt mr. van Tuyll van Serooskerken een korte samenvatting aan de commissie aan van het resultaat, hetwelk het onderzoek naar de misstanden in de kampen voor politieke delinquenten tot dan toe had opgeleverd'. [Noot 200: Samenvatting in PEC Va p. 480].

Kranten en krantenknipsels; ingekomen brieven, ook via RIOD en krantenredacties; processen-verbaal en rapporten van getuigenissen inzake wantoestanden in de kampen (o.a. nr. 90/50: Harskamp, Duindorp,); inspectierapporten van zgn. 'vliegende colonnes'; Arnold Meijer, Pruisische practijken in herrijzend Nederland (Oisterwijk 1945); L.A. R(odriques) L(opes), Witboek betreffende het gebeurde in de Nederlandse interneringskampen in de jaren na de bevrijding (z.pl., z.j.).

2 Processen-verbaal van verhoren van gedetineerde Duitsers en Nederlanders, opgemaakt door Van Tuyll van Serooskerken. inzake hun behandeling in de bewaringskampen.

Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.

1. Voor onderzoek naar de bewaringskampen in het algemeen, zie: Inventaris van de archieven van het Directoraat-Generaal voor de Bijzondere Rechtspleging (1945-1952) met taakopvolgers en uitvoerende instanties (1945-1983)-van het ministerie van Justitie.

2. Namen: A.G. Sandvos, A.A. Albani, A. Arlt, F. Winter, F. Genczyk, W. Edzard, F.A. Clausnitzer, A.A. Adler, F.G.E. Fischer, F. Höpner, O.K.B. Heyne, W.M. Ney, B.J. Janszen, A.A. Wagner, A.O.G.H. Peisert, A.A.F.M. Salcher, C. Warszewski, E. Polianski, W. Walther, W. DeRijck, W. Schlegel, W. Kops, A. Strubert, W.L. Claussen, K.E. van Charante, A. Lendowitsch, A.J. Zondervan, Ph. Van der Land, F.H. Haasz, C. Jahn, O.J. Brabänder, F.W. Rutting, J. van der Vaart, P.J. Drewes, F. Warrink, H.J. Verbaan, C. Heynis, H.W.M.J. Rademaker, H. Kremer, F. Meijer, M. van Deventer, W. van der Kolk, J.H. Mair, M.A. van Ellinkhuizen, N.J. Ros, P.F. Kunst, H. Botter, P. Nobach, A.J. Zuyderduyn, A.P. Piso, J.J. Roghair, H.H. van den Berg, H.J. Wolhof, H.J. Woudenberg, Jaob) de Jonge, J.H. Brouwer, C. van Geelkerken, W. Muller, C.H.J. Stavenuiter, E. Steenwijk, P.G. Thiadens, W.C.J. Veltrup, J.A. Visser, F. van Vliet, Th.J. Vogt, F.A.B.J. Vroom, H. Wubs, E. Risch, H.J. Schäper, A.J.W. Schiefelbusch, D.H.L. Ohloff, J.D.A. Schils, M. Schmidt, E. Schuchmann, A. Slager, S.M. Oosterhoff, J. den Ouden, A.J. Pieters, F. Rakers, H. Reijenga, E. Risch, G. Maeck, J.D.A. Mählhof, E. Makowski, H.P.F. Mowinski, E. Naumann, L. Henkel, E.P. Jendges, P. Kanon, A. Keizer, J. Kerkhof, H. Kolitz, G.F.J.

Kuipers, R. Leegstra, W. te Lindert, J.C. Louet Feisser, J.H. Meijer, A.K. Gemmeker, A. Gerrits, R.G. Grave, A. Grit, H. Grosz, H.E. Harders, M.J. Bolhuis, P.J. Bonnen, H.H.A. Bordeaux, J.E. Broens, H. Bouman, L.I. Buve en W. Eichel

- 3 Rapporten over strafgevangenkampen (o.a. Erika te Ommen; o.a. Sneevliet); kranten (o.a. Nederland in oorlogstijd; is RIOD-orgaan), veel -gedrukte- informatie over de Duitse bestuurlijke organisatie in Nederland (hoog 'RIOD-gehalte'), met o.a. Voorlopig overzicht van de in Ibbenbueren aangetroffen archivalia van het commissariaat-generaal voor Bestuur en Justitie (lijst nr. 35); gedrukte aanwinstenlijsten van het RIOD.
- 4 ONTBREEKT
Ontbreekt
- 5 De zaak-King Kong (Christiaan Lindemans); kamp-Harskamp (vooral vanuit NSB-optiek), kamp De Geer; vele ingekomen brieven met kampbeschrijvingen (o.a. gericht aan de redactie van De Ochtendpost, waarvan L.A. Rodrigues Lopes de hoofdredacteur was); ingekomen brieven bij o.a. Trouw; Arthur Seyss-Inquart te Neurenberg; behandeling politieke delinquenten in de kranten; De Schijnwerper (weekblad van de gedetineerden in de bijzondere strafgevangenis te Leeuwarden); Aangetreden (blad van ExPogé); aantekeningen van B.W..
- 6 Lijst met misdragingen door Neumeier, Fröhlich, Tewes, Raveneth en Albani; Aantallen overledenen in Mauthausen; verdachten voor het Internationaal Militair Tribunaal (IMT) te Neurenberg; medische experimenten.
- 7 Ingekomen brieven bij Van Tuyll van zowel Duitsers als -vooral- Nederlanders met telkens weer: mishandelingen in de kampen voor politieke delinquenten (o.m. van ds. H.W. van der Vaart Smit en Arnold Meijer); doorslagen van uitgaande brieven..
- 8 Circulaire van BOOM (toelichting op F 85); IMT- en UNWCC-verslagen van vergaderingen [vergadering 6-6-1945: herdenking van De Moor]; statistische gegevens over aantallen rechtszaken; te voeren rechtszaken in 1950; Subcommissie Opsporing Oorlogsmisdrijven Den Bosch (gedrukte processen-verbaal); voorts over Silbertannemoorden en o.a. over H.S..
- 9 Verslagen van Rogatoire Commissies (dateren alle van voor 1940).
- 10 Losse stukken, zoals over berechting van J.B.; mémoires van J.L; F. Weinreb; toestand in een aantal kampen. Kern steeds: behandeling in de Nederlandse bewaringskampen (daarover vele ingekomen brieven, o.a. van W. uit Oldenzaal en o.a. over toestand in De Vergulde Hand te Vlaardingen).

- 11** Handgeschreven en getypte processen-verbaal van gedetineerden in de bewaringskampen (o.a. 42/50: J.V. - zie boeien en kettingen in doos 16; het dragen van de kettingen door hem gebeurde in kamp Vosseveld te Winterswijk; nrs. 36/'49 en 41/'49 gaan over 'kettinggangers in De Vergulde Hand te Vlaardingen); ook. over toestand Levantkade. en behandeling J.B. (proces-verbaal nr. 75). Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.
- 12** Handgeschreven en getypte processen-verbaal, d.w.z.: vele getuigenverklaringen over toestanden in de kampen, met name uit vrouwenkampen (nr. 26: Florentine Sophie Heubel). Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.
- 13-14** Handgeschreven en getypte processen-verbaal inzake de wederwaardigheden van gedetineerde vrouwen.
- 13** Deel 1
Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.
- 14** Deel 2
Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.
- 15** Voorin niet-gealfabetiseerde lijst met namen van getuigen (af en toe een Duitser erbij; genoemd worden Berg, Stöver, Viebahn, Otto Lange) op basis van publicaties in De Nieuwe Post; getuigenissen; situatie in de Cellenbarakken te Scheveningen en -vooral- De Harskamp; kranten; handgeschreven en getypte processen-verbaal processen-verbaal; brochures: M.C. van Wijhe, Het kamp te Vught (Vught 1945); [H.W.] Van der Vaart Smit, Kamptoestanden 1944-'45-1948 (3e druk; Haarlem 1949); K. Strijd, Wat moet er met de N.S.B.-ers gebeuren? (3e druk, Almelo 1945); Arnold Meijer, Pruisische practijken in herrijzend Nederland (Oisterwijk 1945); L. Nieuwpoort, P. van Bochove, Recht - Ontferming. Een pleidooi voor bezonnenheid inzake de behandeling der N.S.B.-ers en die met hen op één hoop geworpen zijn (z.pl. z.j.). Dit archiefstuk is openbaar. Hierin kunnen wel persoonsgegevens van nog levende personen voorkomen. In hoofdstuk 5 van het [privacyreglement](#) van het Nationaal Archief leest u of en hoe u die gegevens verder mag gebruiken.
- 16** Boeien en kettingen, als bewijs van overtuiging in de zaak-V. (Metalen boeiketting met 2 ringen, behorende bij proces-verbaal no. 42/'50 inzake onderzoek mishandeling J.V. in Interneringskampen Inspecteur Rijksrecherche; en: Ketting met 2

beugels In beslag genomen d.d. 29/8 '49 bij B.K. Boschpolder 23 Naaldwijk als stuk van overtuiging (zie proces-verbaal no. 36/'49 Mishandeling in kamp 'De Vergulde Hand'te Vlaardingen. De linspecteur-Rijksrechercheur).

Belinfante, In plaats van bijltjesdag, 208: 'De vreemdste mishandeling heeft plaats gehad in het kamp De vergulde hand in Vlaardingen. Daar werden een aantal gedetineerden met kettingen aan elkaar geklonken. Die werden ook 's nachts niet losgemaakt, zodat men alles gezamenlijk moest doen, ook naar het privaat gaan. Die kettingen om de enkels veroorzaakten uiteraard pijn en verwondingen. Het motief voor deze maatregel bleek te zijn, dat het kamp niet voldoende afgesloten en beveiligd was. Daarom moest op deze wijze de ernstigste gevallen onder de gedetineerden het ontvluchten onmogelijk worden gemaakt. Het geval wordt aan de regeringsgemachtigde in algemene dienst Vorrink door zijn inspecteur C. Meuleman gerapporteerd, en aan de zaak wordt (maar pas op 27 november 1945) een eind gemaakt'. [noot 77 en 78: resp. ongedateerd rapport; en: PEC Va, p. 480, brief van 9-10-1950; getuigenissen over de misstanden: 481-530]. -Belinfante, In plaats van bijltjesdag, 246: 'Vervolgens wijdt de rapporteur [Van Tuyll van Serooskerken] twaalf regels aan het aan kettingen leggen van gedetineerden in het kamp De vergulde hand in Vlaardingen'; 248: 'Kortom, ik begrijp niet, waarom een van de weinige feiten, die mr. van Tuyll van Serooskerken in zijn brief vermeldt, het aan kettingen klinken in Vlaardingen is. Dit was een van de weinige feiten, die door vermelding in het verslag van de vaste commissie voor privaat- en strafrecht reeds in 1946 openbaar waren vastgesteld. Het was dus bepaald geen opzienbarende onthulling'.

- 17** Gedrukte vonnissen van het Tokio-Tribunaal (Tribunaal van het Verre Oosten).
- 18** Case I: Rapport van BOOM (Bureau for the investigation of war crimes) over medische experimenten op Nederlanders in Neuengamme, Natzweiler, Mauthausen, Buchenwald, Dachau, Ravensbrück en Auschwitz.. Overige: gedrukte stukken van het Tokio-Tribunaal.
- 19** De zaak Ras (= Case III). Veroordeling door de Duitse rechter Randermann van een aantal Nederlanders (lijst begint met Daniel Levendig; daarna nog zestien andere personen genoemd); 'fotokopieën' van Duitse gerechtsstukken; Sondergerichte in Nederland (rechtsprekende Duitse colleges in Nederland tijdens de bezetting); 'German procedure in Holland'; ook over kamp Erica in Ommen (en o.a. over H. Sneevliet)
- 20** Verschillende 'cases': o.m. over Silbertanne-moorden (o.m. op A.M de Jong); Erich Naumann (was tijdlang Befehlshaber der Sicherheitsdienst und des SD); verhoren van K.B.; dwangarbeid bij Krupp.